

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto
D/3137/03.00.00.00/2021

18.2.2022

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveyskeskus kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Kunnaneläinlääkäreiden tekemä eläinlääkintä- ja valvontatyö ovat yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeää työtä ruoka- ja elintarviketurvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin varmistamiseksi. Kohtuuhintaisia eläinlääkäripalveluita kohtuullisella etäisyydellä tulee olla jatkossakin saatavilla kattavasti koko maassa, jotta tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoito sekä kaikkien eläinten peruseläinlääkäripalvelut voidaan turvata kaikille eläimille.

Nykyisellään kunnaneläinlääkärien työsidoisuus on liian suuri ja palkkausjärjestelmä monimutkainen. Siirtyminen kokonaistyöaikaan ja kokonaispalkkaukseen kunnallisessa eläinlääkinnässä vaikuttaa todennäköiseltä kehityssuunnalta tulevaisuudessa. Ehdotuksen 15 § mahdollistaa muutokset kunnaneläinlääkäreiden palkkausjärjestelmässä, mikä on kannatettavaa.

Kunnan eläinlääkinnän järjestämisveloitteen rajaaminen lainsäädännöllä on perusteltua. Eläinlääkintähuoltolaissa olisi hyvä määritellä myös kohtuulliset etäisyydet ja odotusajat kiireelliseen hoitoon pääsemiseksi. Lakiluonnoksen 9 § luetellut järjestämisvastuuseen kuuluvien tehtävien listaus on pääosin tarkoituksenmukainen ja vastaa melko hyvin alueellamme kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavia palveluita.

Lakiluonnoksen 9 § toimenpideluettelon lisäksi kunnaneläinlääkärillä tulee olla mahdollisuus hätätilanteessa, mikäli eläimen lähettäminen jatkohoitoon ei ole mahdollista, antaa listauksessa kuvattua laajempaa hoitoa potilaalle. Yksityisillä palveluntuottajilla ei ole velvollisuutta hätätapausten hoitamiseen, joten potilaiden lähettäminen kiireelliseen

jatkohoitoon ei aina ole mahdollista, vaikka alueella olisikin saatavilla myös yksityistä palvelua. Mikäli kunnaneläinlääkäri saa tehdä vain 9 § listattuja tehtäviä, voi kunnaneläinlääkäri joutua hätätilanteessa lopettamaan eläimen, jolle ei ole jatkohoitopaikkaa, vaikka se olisi hoidettavissa kunnaneläinlääkäriin vastaanotolla. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi koiran synnytysvaikeus tai märkäkohtu, jotka ovat tarpeen leikata välittömästi. Edellä kuvattu tilanne on eläinsuojelullisesti ja ammattieettisesti kestävä. Kuvantamistutkimukset on jätetty listauksen ulkopuolelle tuotantoeläinten lisääntymiseen liittyviä tutkimuksia lukuun ottamatta. Ultraäänitutkimukset ovat usein tarpeen myös vastaanotolla hoidettavien akuuttipotilaiden tilanteen arvioimisessa, joten niiden tulisi olla jatkossakin mahdollisia kunnaneläinlääkäreiden työssä lemmikkieläintenkin osalta.

Lakiluonnoksen 15 § veloitetaan järjestäjä perimään maksu palvelun järjestämisen kustannuksista vastaanotolla hoidettavien potilaiden osalta. Veloite asiakasmaksujen pakollisuudesta on kannatettava kilpailuneutraaliteetin näkökulmasta, sillä se tasaa hintaeroa kunnaneläinlääkäripalveluiden ja yksityisen eläinlääkinnän välillä sekä kunnallisen eläinlääkintähuollon järjestämisen kustannuksia kunnille. Laitteiden ja välineiden käytöstä järjestäjälle aiheutuvien käyttömaksujen perimisen tulee olla mahdollista myös tilakäynneillä tehtävien toimenpiteiden osalta (mm. ultraäänitutkimus, hammashoito), joihin tarvitaan erityistä välineistöä ja esitystä tulisi tältä osin täydentää.

Lakiluonnoksen 17 § säädetään muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä. Kilpailutilanteessa markkinoilla järjestettävien palvelujen hinnoittelu olisi kuntalaissa tarkoitettulla tavalla markkinaperusteista. Yksityisen sektorin palveluntuotannon markkinoiden jatkuva seuranta ja oman palvelutuotannon mukauttaminen tähän, on kunnille kohtuuton vaatimus, mikä tulee johtamaan siihen, että suurimmassa osassa kuntia näitä palveluita ei järjestetä. Mikäli tehtävärajausta laajemmalla pieneläinten palvelut yhtiötetään, lisää tämä hallinnollista työtä, mikä vaatii lisää avustavaa henkilöstöä kunnalliseen eläinlääkintään.

Kunnaneläinlääkäriin työn merkittävä vetovoimatekijä on monipuolinen työnkuva. Jos pieneläinten hoito lainsäädännön rajausten vuoksi merkittävästi vähenee, kunnaneläinlääkärien praktiikkatulot laskevat ja työn mielekkyys voi kärsiä, mikä voi lisätä entisestään rekrytointihaasteita kunnallisessa eläinlääkinnässä. Lisäksi pieneläinten hoitoon pääseminen ja hoidon laatu osalla alueista heikkenee, sillä pieneläinklinikat keskittyvät

suurempiin kaupunkeihin. Lakiluonnoksen 9 §, 15 § ja 17 § kaavailut eläinlääkintähuoltolain muutokset todennäköisesti edistävät kunnaneläinlääkäreiden siirtymistä kokonaispalkkaukseen ja -työaikaan. Kokonaistyöaikaan siirtyminen lisää merkittävästi eläinlääkäreiden tarvetta kuntasektorilla ja järjestämisestä kunnille aiheutuvia kustannuksia.

Lakiluonnoksen 18 § säädetään Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamista julkisista eläinlääkäripalveluista. Riittävän potilasmateriaalin turvaaminen Yliopistolliselle eläinsairaallalle on tärkeää, mutta se ei saa johtaa tavanomaista suurempiin kustannuksiin toiminta-alueen kunnille eikä Yliopistollisen eläinsairaalan tuottaman julkisen eläinlääkäripalvelun asiakkaille. Lakiluonnoksen mukaisesti yliopisto saisi periä kunnilta korvauksen vain niistä tuottamistaan palveluista, jotka muuten olisivat kunnan järjestämisvastuulla. Tämä on kannatettava kirjaus, koska yliopiston tuottamat eläinlääkäripalvelut ovat tutkimuksen ja opetuksen vuoksi kunnan tuottamia palveluja selvästi laajemmat. Lakiluonnoksen mukaan palveluja tuotetaan sillä alueella, joka on määritelty eläinsairaalan toiminta-alueeksi ja toiminta-alue on määritelty 38 §. Järjestäjät ja yliopisto voivat luonnoksen mukaan keskenään sopia muutoksista toiminta-alueen rajoissa. Sopimusmenettely toiminta-alueen muutoksissa on kannatettava, koska myös kunnan tulee pystyä arvioimaan millä alueella sen on tarkoituksenmukaista tuottaa palvelut itse.

Uuden eläinlääkintähuoltolain voimaantuloa on kaavailtu vuodelle 2023. Nykyisellään kunnallisen eläinlääkintähuollon järjestelyt vaihtelevat paljon eri kunnissa ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Kunnallisen eläinlääkintähuollon järjestäjille on varattava riittävästi aikaa tarvittavien muutosten toteuttamiseen. Ympäristöterveydenhuollon siirtyminen hyvinvointialueille vuonna 2026 olisi luonteva ajankohta eläinlääkintähuoltolain muutosten voimaan tulolle.

Silja Mäkelä

Toimialajohtaja, Ympäristöterveyskeskus

